

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w Izbie Karnej, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w sprawie **A.W.**,
w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary
pozbawienia wolności,
po rozpoznaniu w dniu 30 października 2019 r.,
kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego,
na niekorzyść skazanego,
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt II AKzw (...)
zmieniającego postanowienie Sądu Okręgowego w B.
z dnia 25 października 2017 r., sygn. akt IV Kow (...)

postanowił:

**uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w B. postanowieniem z dnia 25 października 2017 r., sygn. akt IV Kow (...), nie uwzględnił wniosku skazanego A.W. o warunkowe przedterminowe zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 3 lipca 2012 r., sygn. akt III K (...).

Od tego orzeczenia zażalenia wniósł obrońca z urzędu skazanego, który - podnosząc zarzut obrazy przepisów postępowania, mających wpływ na treść zaskarżonego postanowienia (art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k.) - wniósł o jego

zmianę i udzielenie skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia, ewentualnie jego zmianę i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt II AKzw (...), na podstawie art. 77 § 1 k.k. i art. 78 § 1 k.k., warunkowo zwolnił A.W. z odbycia reszty zasadniczej kary 15 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 3 lipca 2012 r., sygn. akt III K (...), której koniec przypadał na dzień 22 sierpnia 2021 r., na mocy art. 80 § 1 k.k. wyznaczył warunkowo zwolnionemu okres próby trwający do 22 sierpnia 2021 r., zaś na podstawie art. 159 k.k.w., art. 72 § 1 pkt 1, 4, 5 i 7 k.k. oddał skazanego pod dozór kuratora sądowego i zobowiązał do podjęcia pracy zarobkowej i kontynuowania rozpoczętej nauki, powstrzymania się od nadużywania alkoholu oraz od przebywania w towarzystwie osób ze środowisk kryminogennych i patologicznych, a nadto do informowania kuratora o przebiegu okresu próby.

Orzeczenie Sądu odwoławczego zostało zaskarżone na niekorzyść skazanego przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, który we wniesionej kasacji sformułował zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść postanowienia naruszenia przepisów prawa procesowego - art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., art. 98 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. polegające na tym, że Sąd Apelacyjny w (...), orzekając odmiennie co do istoty sprawy, nie dokonał wszechstronnej, kompletnej i wnikliwej oceny wszystkich przesłanek z art. 77 § 1 k.k., na podstawie których ustala się prognozę kryminologiczno - społeczną dotyczącą skazanego z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a także zasad prawidłowego rozumowania i nie poddał w tym zakresie prawidłowej analizie i ocenie całego materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, koncentrując się wyłącznie na wybiórczo ocenionej opinii o skazanym w kontekście poprawy, w ostatnim czasie, zachowania skazanego, a także pomijając szereg innych istotnych okoliczności wynikających z opinii zakładu karnego wskazującej na zmienne na przestrzeni całego pobytu, zachowanie skazanego w warunkach izolacji, oraz bez właściwego wzięcia pod uwagę przesłanek ustawowych w postaci postawy, właściwości i warunków osobistych sprawcy wynikających z okoliczności

popelnionej przez niego, w trakcie okresu próby na warunkowym przedterminowym zwolnieniu, zbrodni zabójstwa brata, zaburzeń osobowości typu dysocjalnego wskazanych przez biegłych psychiatrów i psychologa, charakteryzujących się niską tolerancją na frustrację i niskim progiem wyzwalania agresji połączonej z łatwością uruchamiania zachowań agresywnych, mających często gwałtowny charakter, bardzo wysokiego stopnia demoralizacji wynikającego również z uprzedniej wielokrotnej karalności w tym za przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, prowadzonego trybu życia, nadużywania alkoholu, nieskuteczności stosowanych uprzednio środków probacji w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności oraz warunkowego przedterminowego zwolnienia, które nie powstrzymały skazanego przed popełnieniem najcięższej ze zbrodni, zabójstwa własnego brata, jak również nie wykazał, że stanowisko wyrażone w postanowieniu Sądu pierwszej instancji było oczywiście błędne, co w konsekwencji doprowadziło Sąd odwoławczy do nieprawidłowej oceny prognozy kryminologiczno-społecznej, o której mowa w art. 77 § 1 k.k. oraz wydania wadliwego i nienależycie umotywowanego postanowienia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu A.W. z odbycia reszty kary pozbawienia wolności.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest w oczywistym stopniu zasadna.

W judykaturze ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym wydanie przez sąd odwoławczy orzeczenia reformatoryjnego winno być poprzedzone szczegółową analizą całokształtu materiału dowodowego, ujawnionego w trakcie postępowania sądowego oraz wszechstronną i wnikliwą jego oceną, która powinna zostać następnie przedstawiona w uzasadnieniu orzeczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 r., III KK 432/14, LEX nr 1663408; por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2003 r., II KK 25/03, LEX nr 80709; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 grudnia 2017 r., II KK 298/17, LEX nr 2455719) Wymóg ten jest szczególnie ważki w zakresie tych dowodów, które stały się podstawą odmiennego orzeczenia sądu pierwszej instancji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2018 r., V KK 247/17, LEX nr 2434484).

W kontekście przedmiotu postępowania w niniejszej sprawie istotne jest również to, że pozytywna prognoza kryminologiczna uzasadniająca skorzystanie przez skazanego z dobrodziejstwa warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności wymaga, zgodnie z art. 77 § 1 k.k., uwzględnienia szeregu okoliczności: postawy, właściwości i warunków osobistych sprawcy, okoliczności popełnienia przestępstwa oraz zachowania się sprawcy po popełnieniu przestępstwa i w czasie odbywania kary. Dopiero dokonanie wnikliwej analizy sprawy, uwzględniającej wszystkie wymienione kryteria, pozwala na wyrażenie poglądu co do tego, że indywidualno-prewencyjne cele kary zostały spełnione przed końcem jej wykonania.

Tymczasem lektura uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie pozostawia wątpliwości co do tego, że Sąd odwoławczy - pomimo wydania odmiennego od sądu pierwszej instancji rozstrzygnięcia - nie dokonał wnikliwej analizy wszystkich okoliczności sprawy, mających znaczenie dla podjęcia decyzji w przedmiocie udzielenia A.W. warunkowego przedterminowego zwolnienia z reszty kary pozbawienia wolności. Pomimo przyjęcia odmiennej oceny prognozy kryminologicznej, nie odniósł się do stanowiska Sądu pierwszej instancji, co jest szczególnie rażące, jeśli zauważy się, że dokonanie odmiennej oceny prognozy kryminologicznej nastąpiło przy uznaniu faktów za niesporne, szczegółowo i prawidłowo przedstawione przez Sąd pierwszej instancji (zob. s. 2 *in fine* postanowienia).

Sąd *ad quem* zwrócił uwagę i uczynił podstawą swego rozstrzygnięcia w zasadzie tylko jedną okoliczność - znaczną poprawę w zachowaniu skazanego, która nastąpiła od stycznia 2014 r. Nie rozważył jednak - na co wskazał już Sąd pierwszej instancji - wcześniejszego, negatywnego nastawienia A.W. (zwłaszcza wobec funkcjonariuszy Służby Więziennej) w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, i to w okresie ponad dwukrotnie dłuższym (od czerwca 2005 r. do kwietnia 2013 r.), co jednoznacznie wskazywało na brak skuteczności oddziaływania resocjalizacyjnego względem skazanego przez znaczny okres odbywania kary pozbawienia wolności i uzasadniało przekonanie o zmienności jego postawy w toku postępowania wykonawczego. Poza zakresem rozważań Sądu odwoławczego pozostały także okoliczności popełnienia przestępstwa - zbrodni

zabójstwa dokonanej na swoim bracie w warunkach recydywy (art. 64 § 1 k.k.), niedługo po opuszczeniu zakładu karnego na skutek wydania orzeczenia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu. Ponadto nie dość wnikliwie Sąd odwoławczy rozważył właściwości i warunki osobiste sprawcy, których ocena nie może bazować jedynie na wnioskach płynących z poprawy zachowania skazanego, ale winna uwzględniać również treść opinii psychologicznych i penitencjarnych, które - jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia - pozostały poza zakresem rozważań Sądu drugiej instancji.

Sąd *ad quem* dokonał zatem wadliwej - w świetle art. 7 k.p.k. i art. 92 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 437 § 2 k.p.k. - kontroli instancyjnej postanowienia Sądu *meriti*, nie ustosunkowując się należycie do stanowiska wyrażonego przez ten Sąd oraz nie dokonując wnikliwej i całościowej analizy okoliczności sprawy w kontekście przesłanek określonych w art. 77 § 1 k.k., co było niezbędne dla wydania orzeczenia reformatoryjnego. Konieczne stało się zatem uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...), który przy ponownym rozpoznaniu sprawy dokona rzetelnej kontroli odwoławczej, mając na uwadze powyższe rozważania.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.